

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Факультет агротехнологій та екології
КАФЕДРА ЗЕМЛЕРОБСТВА І АГРОХІМІЇ ІМ. В.І.САЗАНОВА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІКАРСЬКЕ РОСЛИННИЦТВО

освітньо-наукова програма - Агроніомія
спеціальність - 201 Агроніомія
галузь знань - 20 Аграрні науки та продовольство
освітній ступінь – Доктор філософії

Розробник:

ПОСПЄЛОВ Сергій –

завідувач, професор кафедри землеробства і агрохімії
ім. В.І.Сазанова, д.с.-г.н., доцент

Гарант ОНП:

ПОСПЄЛОВ Сергій –

завідувач, професор кафедри землеробства і агрохімії
ім. В.І.Сазанова, д.с.-г.н., доцент

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни:	Лікарське рослинництво Вибіркова дисципліна професійної підготовки
Назва структурного підрозділу:	кафедра землеробства і агрохімії ім. В.І.Сазанова
Контактні дані розробника, який залучений до викладання:	
викладач:	Сергій Поспелов, д. с.-г. н., доцент
контакти	ауд. 40 (навчальний корпус №1)
сторінка викладача на сайті кафедри:	https://www.pdaa.edu.ua/people/pospyelov-sergiy-viktorovych
e-mail: викладача:	sergii.pospelov@pdaa.edu.ua
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень – доктор філософії
Спеціальність	201 Агрономія
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	За відповідним рівнем, дисципліни, що передують вивченню дисципліни – «Агроекологія», «Органічне землеробство», «Стабільне рослинництво», «Організація наукових досліджень в агрономії»

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Лікарське рослинництво» дозволяє ЗВО набувати знання щодо агробіологічних особливостей основних видів і сортів лікарських рослин, розробляти систему вирощування лікарських культур, що вирощуються в Україні, проводити моніторинг їх росту і розвитку, приймати управлінські рішення для забезпечення високої урожайності і якості продукції.

Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни: формування у майбутнього фахівця сучасних понять з видового і сортового різноманіття, впровадження науково-обґрунтованих технологій з вирощування лікарських рослин і одержання сировини високої якості в різних ґрунтово-кліматичних умовах та землекористування різних форм власності.

Завдання навчальної дисципліни на основі біологічних особливостей та сучасних агротехнологій лікарських рослин здобути здобувачами вищої освіти знання про наукові основи їх ефективного вирощування.

Компетентності:

інтегральна:

Здатність розв'язувати складні наукові задачі та проблеми, включно з прийняттям рішень щодо відбору даних та вибору методів досліджень для вивчення агрономічних наук (відповідно до спеціалізації) у різних просторово-часових масштабах із використанням комплексу міждисциплінарних даних, в умовах глобальної інформатизації.

загальні:

ЗК 1. Креативність, здатністю абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до критичного аналізу та оцінювання сучасних наукових досягнень при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, в тому числі в міждисциплінарних областях.

ЗК 9. Здатність здійснювати науково-дослідну та науково-виробничу діяльність зберігаючи природне та культурне надбання.

фахові (спеціальні):

ФК 3. Вміння володіти інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світових і вітчизняних агротехнологій вирощування сільськогосподарських культур.

ФК 7. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати проведених експериментів і досліджень; робити висновки на основі одержаних досліджень, застосовувати їх у науковій та практичній сфері.

ФК 9. Вміння розробляти систему експериментальних досліджень для практичного підтвердження теоретичних допущень та реалізувати її у агротехнологічному процесі

Програмні результати навчання

ПРН 1. Володіти сучасними передовими концептуальними та методологічними знаннями при виконанні науково-дослідницької та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей знань.

ПРН8. Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень у сфері агрономії.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ. Історія та розвиток лікарського рослинництва в Україні та світі.

Тема 2. Біологічні та агроекологічні особливості багатотонажних лікарських рослин.

Тема 3. Біологічні та агроекологічні особливості малототонажних лікарських рослин.

Тема 4. Технології вирощування багаторічних лікарських рослин.

Тема 5. Технології вирощування малорічних лікарських рослин.

Тема 6. Шляхи оптимізації вирощування та регулювання якості лікарських культур.

Тема 7. Збирання та післязбиральні технології переробки та зберігання лікарських культур.

Тема 8. Лікарські культури світу, їх поширення та ринки.

Трудомісткість

Загальна кількість годин 120

Кількість кредитів 4,0

Форма семестрового контролю – залік.

Структура курсу

Назви тем	Кількість годин денна форма			
	усього	у тому числі		
		л	практ	с.р.
Тема 1. Вступ. Історія та розвиток лікарського рослинництва в Україні та світі.	14	2	2	10
Тема 2. Біологічні та агроекологічні особливості багатотонажних лікарських рослин.	14	2	2	10
Тема 3. Біологічні та агроекологічні особливості малототонажних лікарських рослин.	14	2	2	10
Тема 4. Технології вирощування багаторічних лікарських рослин.	16	2	4	10
Тема 5. Технології вирощування малорічних лікарських рослин.	16	2	4	10

Тема 6. Шляхи оптимізації вирощування та регулювання якості лікарських культур.	16	2	4	10
Тема 7. Збирання та післязбиральні технології переробки та зберігання лікарських культур.	16	2	4	10
Тема 8. Лікарські культури світу, їх поширення та ринки.	14	2	2	10
Усього годин:	120	16	24	80

Політика оцінювання

Академічна доброчесність. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дедлайни та перескладання. Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (20 %). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

Система оцінювання.

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1. Володіти сучасними передовими концептуальними та методологічними знаннями при виконанні науково-дослідницької та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей знань. ПРН8. Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень у сфері агрономії.	<i>словесні методи:</i> лекція, пояснення, бесіда <i>наочні методи:</i> бінарний (наочно-ілюстративний), демонстрування; <i>практичні методи:</i> практичні заняття, робота з навчально-методичною роботою (конспектування); <i>методи самостійної роботи:</i> завдання самостійної роботи <i>робота під керівництвом викладача:</i> виконання практичних робіт; <i>методи усного контролю:</i> усне опитування <i>методи письмового контролю:</i> контрольна робота <i>комп'ютерні і мультимедійні методи:</i> мультимедійні презентації, дистанційне навчання	опитування за темами; контрольна робота: виконання завдань відповідно планів практичних занять; виконання завдань самостійної роботи

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 1. Володіти сучасними передовими концептуальними та методологічними знаннями при виконанні науково-дослідницької та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей знань.	50	50	30
ПРН8. Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень у сфері агрономії.	50	50	30
Разом	100	100	60

Шкала оцінювання: ЄКТС та національна

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Література та джерела інформації

Основні:

1. Бахмат М.І., Кващук О.В., Хоміна В.Я., Комарницький В.М. Лікарське рослинництво: Навч. посіб. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2011. 256с.
2. Горбань А.Т., Горлачєва С.С., Кривуненко В.П. Лекарственные растения: вековой опыт изучения и возделывания. Полтава: Верстка, 2004. 232 с.

3. Гулько Р.М. Словник лікарських рослин світової медицини. Львів: Ліга-Прес, 2005. 506 с.
4. Зузук Б.М., Зузук Л.Б. Ресурсознавство лікарських рослин. Вінниця: НОВА КНИГА, 2009. 144 с.
5. Ивашин Д.С. Справочник по заготовкам лекарственных растений. Киев. : Урожай, 1986. 280 с.
6. Каталог насіння культивованих видів і сортів лікарських рослин / під ред. директора ДСЛР ІА УААН Рак В.В. Київ: Фітосоціоцентр, 2008. 32 с.
7. Належна практика культивування і збору лікарської рослинної сировини (GACP) як гарантія якості лікарської рослинної сировини і препаратів на її основі / кол.авт.: науково-практичний посібник.- Лубни: Комунальне видавництво «Лубни», 2018. 123 с.
8. Смик Г.К. У природі й на городі. Київ:Урожай, 1990.–256 с.
9. Шелудько Л.П., Куценко Н.І. Лікарські рослини: селекція і насінництво. Полтава: ТОВ "Копі-центр", 2013.-476 с.
10. WHO guidelines on good agricultural and collection practices (GACP) for medicinal plants // Geneva, World Health Organization, 2003.
11. Шкідники польових культур: Практикум / За ред. М.Б. Рубана. К.: Урожай, 1996. 232 с.

Допоміжні:

1. Бровдій В. М., Гулій В. В., Федоренко В. П. Біологічний захист рослин. К., 2004. 351 с.
2. Мінарченко В.М., Тимченко І.А. Атлас лікарських рослин України (хронологія, ресурси та охорона). К.: Фітосоціоцентр, 2002. 172с.
3. Правові основи використання та охорони природних рослинних ресурсів України / Мінарченко В.М., Дудченко Л.Г., Гарник Т.П., Шураєва Т.К. Фітотерапія в Україні. 2000. - № 1. С. 45-47.
4. Лікарські рослини: Енциклопедичний довідник / За ред. академіка АН УРСР А.М. Гродзінського. К.: Голов. ред. укр. рад. енциклопедії ім. М.П. Бажана, 1992. 344 с.
5. Бензель Л.В., Грицик А.Р., Олійник Т.П. Лікарські рослини у повсякденному харчуванні: Пряно-ароматичні рослини. Львів: Літературна агенція „Піраміда”, 2004. 84 с.
6. Изучение и использование эхинацеи. Материалы международной конференции 21-24 сентября 1998 года. Полтава: Верстка, 1998.-220 с.
7. Инновационные подходы к изучению эхинацеи. Материалы международной конференции 25-27 июня 2013 года.–Полтава: Дивосвіт, 2013.
8. Поспелов С.В., Самородов В.Н., Кисличенко В.С., Остапчук А.А. Расторопша пятнистая: вопросы биологии, культивирования и применения. Полтава: РИО ПГАА, 2008. 164 с.

Інформаційні ресурси

1. www.biodiv.org – сайт Конвенції про біологічне різноманіття.
2. Лікарські рослини . Режим доступу: <http://www.infoherbs.ru/ukr/>
3. GACP (Good Agricultural and Collection Practice for Starting Materials of Herbal Origin), EMEA/HMPC/246816/2005.-[http: www.emea.eu.int](http://www.emea.eu.int)